Hakukohteen nimi: Politiikan ja viestinnän kandiohjelma

Kokeen päivämäärä ja aika: 21.5.2018 klo 10.00–15.00

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.
Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абгд...).
Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.
Kirjoita henkilötiedot kaikille sivuille

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.
Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

WC

Lue huolellisesti kaikki ohjeet läpi

- Tarkista, että saamassasi koenipussa on kansilehden ja ohjesivujen (sivut 1-4) lisäksi:
  - kirjallisuusosio (sivut 5-18)
  - aineisto-osio (sivut 19-41)
  - erillisinä liitteinä olevat aineistot 1 ja 2 (6 s. + 5 s.)
  - yksi ruutupaperiarkki omia muistiinpanoja varten (konseptipaperi)

- Tarkista, että olet kirjoittanut nimesi ja henkilötunnuksesi kaikkiin vastauslomakkeisiin

- Vastaa tehtäviin koekirjallisuuden ja/tai aineiston mukaisesti. Ole huolellinen, että vastaat kuhunkin tehtävään oikean aineiston perusteella.

- Kirjoita vastauksesi
  - suomeksi**.** Muilla kielillä kirjoitettuja vastauksia ei huomioida arvostelussa.
  - lyijykynällä ja selvällä käsialalla. Arvostelija tulkitsee tulkinnanvaraiset merkinnät vähiten pisteitä tuottavan vaihtoehdon mukaisesti.

- Älä kirjoita vaihtoehtoisia vastauksia. Jos kirjoitat vaihtoehtoisia vastauksia, arvostelussa huomioidaan vain vastaus, josta saat vähiten pisteitä.

- Voit luonnostella vastauksiasi ruutupaperille. Ruutupaperille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa. Olet saanut yhden arkin ruutupaperia. Voit tarvittaessa pyytää lisää ruutupaperia valvojalta.

- Pidä koemateriaalisi niin, että lähelläsi istuvat hakijat eivät pysty katsomaan vastauksiasi ja merkintöjäsi.

Pisteyttäminen

Valintakoe pisteytetään asteikolla 0-36. Osa-/tehtäväkohtaiset pisteet on ilmoitettu osan/tehtävän kohdalla. Valinnan edellytyksenä on, että kirjallisuuskokeesta tulee saada vähintään 8 pistettä ja aineistokokeesta vähintään 11 pistettä. Mikäli kirjallisuuskokeen pistemäärä on vähemmän kuin 8 pistettä, aineistokoe jätetään arvostelematta.

Jos haluat valvojan huomion

Jos haluat valvojan huomion, niin nosta kätesi. Valvoja tulee luoksesi. Kerro asiasi valvojalle hiljaisella äänellä.

Jos haluat käydä vessassa

Voit käydä vessassa valvojan saattamana. Valvoja saattaa vessaan vain yhden kokelaan kerrallaan.

Useimpien koesalien läheisyydessä on vain kaksijakoisen sukupuolijärjestelmän mukaisia vessoja. Tämän vuoksi sinua vessaan saattavan valvojan on oltava miespuolinen, jos haluat käydä miehille tarkoitetussa vessassa, ja naispuolinen, jos haluat käydä naisille tarkoitetussa vessassa.

Jos haluat käydä vessassa, toimi seuraavasti:

1. Tarkista, että koesalissa on vähintään kaksi valvojaa ja että vähintään yksi valvojista on sellainen, joka voi saattaa sinut vessaan. Jos nämä ehdot eivät täyty, odota, että tilanne muuttuu.

2. Käännä esiin tämän kansilehti- ja ohjesivunipun sivu 2, jossa on isolla fontilla merkintä WC ja nosta sitten nippu pystyyn teksti itsestäsi poispäin siten, että valvoja huomaa sinut ja tulee luoksesi. Odota kärsivällisesti. Valvoja ei välttämättä voi saattaa sinua vessaan heti. Valvoja ei myöskään välttämättä vie kokelaita vessaan samassa järjestyksessä, jossa kokelaat ilmoittivat tarpeestaan käydä vessassa.

3. Kun valvoja antaa sinulle merkin, kerää koepaperisi konseptiarkin sisälle ja jätä nippu pöydälle ja seuraa valvojaa vessaan.

Kun aiot palauttaa koepaperit

Kun aiot palauttaa koepaperit, järjestä paperit konseptiarkin sisälle samaan järjestykseen, jossa paperit sait.

Kun lähdet palauttamaan koepapereita, ota mukaasi kaikki tavarat, jotka olet istumapaikalle vienyt, jotta sinun ei tarvitsisi palata noutamaan kyseisiä tavaroita.

Palauta kaikki saamasi koepaperit, myös suttupaperit, salin etuosassa olevalle valvojalle.

Palauta kaikki paperit, vaikket olisikaan tehnyt joitakin tehtäviä tai mitään tehtäviä. Todista henkilöllisyytesi, kun palautat paperit. Muista koepaperinipun kansilehden allekirjoitus. Kokeeseen osallistuminen ja koepapereiden palautus merkitään palautuksen yhteydessä osallistujalistaan kokeen valvojan toimesta. Tarvittaessa saat kokeen valvojalta erillisen todistuksen valintakokeeseen osallistumisesta.

POLITIIKAN JA VIESTINNÄN KANDIOHJELMA, VALINTAKOE 2018

KIRJAKOE

1) Miksi viestintä on Deweyn mukaan keskeistä demokratiassa? (5p)

2) Miksi ja missä asioissa politiikan tutkimuksessa kannattaisi Deweyn mukaan seurata luonnontieteitä? (5p)

3) Miten oikeusnormit muuttuvat Deweyn mukaan? Mitä hän toteaa järjen merkityksestä oikeusnormien muodostuksessa? (4p)

AINEISTOKOE

4)Erittele populistiselle puolueelle tyypillisiä kaksoispuheen käytön seurauksia Perussuomalaiselle puolueelle.
Tarkastele lisäksi yleisesti kaksoispuheen käytön poliittisia seurauksia käyttäen Deweyn esittämää julkison käsitettä. (6p)

5) Miksi tyhjä merkityksellistäjä sopii populistiseen retoriikkaan? (5p)

6) Mitä uusia näkökulmia Kantolan artikkeli tuo Deweyn ideaan Suuresta Yhteisöstä?(7p)

7) Analysoi Kantolan artikkelissa esitettyjä näkemyksiä demokratiasta Deweyn "pyhän" käsitteen näkökulmasta. (4p)

Kirjallisuuskysymykset

Kirjana John Dewey: Julkinen toiminta ja sen ongelmat. Tampere: Vastapaino 2006

Kysymys 1

Miksi viestintä on Deweyn mukaan keskeistä demokratiassa? (5p)

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Kysymys 2

Miksi ja missä asioissa politiikan tutkimuksessa kannattaisi Deweyn mukaan seurata luonnontieteitä? (5p)

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Kysymys 3

Miten oikeusnormit muuttuvat Deweyn mukaan? Mitä hän toteaa järjen merkityksestä oikeusnormien muodostuksessa? (4p)

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Aineistokysymykset

Kysymys 4

Erittele populistiselle puolueelle tyypillisiä kaksoispuheen käytön seurauksia Perussuomalaiselle puolueelle.
Tarkastele lisäksi yleisesti kaksoispuheen käytön poliittisia seurauksia käyttäen Deweyn esittämää julkison käsitettä. (6p)

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Kysymys 5

Miksi tyhjä merkityksellistäjä sopii populistiseen retoriikkaan? (5p)

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Kysymys 6

Mitä uusia näkökulmia Kantolan artikkeli tuo Deweyn ideaan Suuresta Yhteisöstä?(7p)

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Kysymys 7

Analysoi Kantolan artikkelissa esitettyjä näkemyksiä demokratiasta Deweyn "pyhän" käsitteen näkökulmasta. (4p)

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

Etunimi ja sukunimi: _____

_____

Henkilötunnus: _____

POLITIIKAN JA VIESTINNÄN KANDIOHJELMA VALINTAKOE 2018

Arviointiperusteet

KIRJAKOE

John Dewey teoksen *Julkinen toiminta ja sen ongelma* (1927) suomennoksesta on olemassa painettu versio (2006) ja verkkoversio 2018. Arvosteluperusteiden sivunumerointi perustuu vuoden 2006 painokseen, jossa sivuja on 246. Sisällöltään painettu ja verkkoversiot ovat samat.

1) Miksi viestintä on Deweyn mukaan keskeistä demokratiassa? (5p)

Kirjan perusnäkemys demokratian ja viestinnän suhteesta (1p.): Lähtökohtana pragmatistisen filosofian kärkinimenä John Dewey korostaa, että ihmisen korkeimpana päämääränä antaa omassa ajassaan ja elinympäristössä panoksensa yhteisen älyn ja tiedon kehitykseen, kuten Risto Kunelius kirjan johdannossa kuvaa. Deweyn teos on kirjoitettu 1920-luvulla hänen luentojen pohjalta kritiikkinä Walter Lippmannille, joka varoitti luottamasta demokratiassa kansalaisten kykyyn ratkoa monimutkaisia yhteiskunnallisia asioita (s. 12, 22, 176). Kun Lippmann kannatti asiantuntijajärjestelmää, niin Dewey puolestaan lähti luottamuksesta kansalaisten terveeseen järkeen: kansalaisten on saatava tietoa, jotta voivat toimia yhdessä. Dewey esittää näin teoksessa pragmatismin pohjalta politiikan teorian, jossa optimismi demokratian kehittymisestä lasketaan kirjassa viestinnän varaan (s. 12). Hän ankkuroi ajattelunsa historiaan ja kulloisiinkin yhteisöllisyyden muotoihin (s. 14-15).

Viestintä on vuorovaikutusta (1 p.): Koska Deweyn mukaan ihmiset ovat olemassa vain suhteessa maailmaan ja toisiinsa, politiikan teoriassa on lähdettävä liikkeelle ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta (s. 12-15,). Vuorovaikutusta Dewey tarkastelee ensinnäkin siitä näkökulmasta, miten tietoisia toimijoita ihmiset ovat vuorovaikutuksessaan (mm. yhteisöjen tavat, tottumukset, kulttuurinen tietous tai impulssit ja ärsykkeet) (s.16). Ja toisaalta vuorovaikutuksesta aukeaa julkinen toiminta, joka on tiedostettua ja harkittua. Näin harkinnan ja kokeellisen toiminnan kautta syntyy uutta tietoa, jolloin ihminen ei ole vain toteuttaja vaan toimija. Kolmanneksi vuorovaikutusta Dewey tarkastelee yksityisen ja julkisen eron kautta: ulottuvatko toimijoiden keskinäisestä toiminnasta (transaktiosta) aiheutuvat seuraukset yksityiseen vai julkiseen piiriin. Jos ne ulottuvat yksityistä piiriä laajemmalle, näin toiminnasta tulee julkista ja toimijoiden keskinäisestä vuorovaikutuksessa rakentuu kollektiivinen toiminnan muoto, julkiso (*public*), joka on kirjan peruskäsite.

Julkison synty viestinnässä (1p.): Julkisolla tarkoitetaan sellaista toiminnan muotoa, jossa keskenään erimielisetkin ihmiset hakevat julkisesti keskustellen ja toimien ratkaisuja ongelmiin, jotka ovat heille yhteisiä. Tässä Dewey haluaa tehdä eron massayhteiskuntaan, jossa ihmiset toimivat toisistaan erillisinä yksilöinä. Näin aktiivisesti vuorovaikutuksessa toimiva julkiso (*public*) on eri asia kuin passiivisesti esim. asiantuntijoita kuunteleva tai sanomalehtiä seuraava yleisö (*audience*). (s. 18.) Siksi käyttäytyminen (*behaviour*) voi demokratiassa muuttua tietoiseksi toiminnaksi (*action*) vain viestinnän (ja kielen) avulla. Teoksessa Dewey esittää vahvan kritiikin absoluuttisia ja idealistisia demokratia- ja valtioteorioita kohtaan: hänen mukaansa yhtä valtion alkusyytä tai ylihistoriallista valtion perusmuotoa ei ole. Demokratian esteitä hän löytää aiemmasta valtioteoreettisesta ajattelusta (mm. Hegel, Hobbes ym.) Erilaiset valtiomuodot on ymmärrettävissä julkisen toiminnan (julkison) mekanismien kautta. Siksi Deweyn teorian ydin on siinä, että mitkään demokratian käytännöt tai julkison historialliset muodot eivät ole idean lopullinen ”täydellistymä”. Esimerkiksi kirjan kirjoittamisen aikana (1920-luvulla) Deweyn mukaan julkiso oli lamassa, koska teollistuneesta ja kaupungistuneesta Amerikan Yhdysvalloista oli tullut mantereen laajuinen moderni yhteiskunta perinteisten yhteisöjen sijaan. Uudet viestintäteknologiat, kuten sanomalehdistö, lennätin, radio ja rautatiet olivat yhdistäneet yksilöitä suureksi massaksi. Ihmiset eivät enää tienneet, miten toimia yhdessä. Siksi demokratian vahvistamisen pohja on viestinnässä: vain yhteisöllinen ja elävä kansalaisten keskinäinen viestintä voi luoda pohjan demokraattiselle julkisomuodostukselle (s. 25.) Demokraattisen yhteisön,

yhteiskunnan tai elämäntavan tunnistaakin sen taipumuksesta nostaa jatkuvasti esiin sitä itseään koskevia ongelmia ja sallia ongelmia jäsentävää julkista pohdintaa.

Sosiaalisen ja poliittisen demokratian erottaminen toisistaan (0,5p.): Poliittinen demokratia viittaa hallintojärjestelmään, vaaleihin ja muihin instituutioihin, kun taas sosiaalinen viittaa aktiiviseen julkiseen toimintaan, kansalaisten rikastuttavassa kanssakäymisessä, viestintä synnyttää yhteisön ja julkison (s. 163).

Yksityiskohtia viestinnän merkityksestä (maks. 1 p.): Viestintä on demokratian kannalta tärkeää siksi, että ihmisen toimintaa jäsentävät hänen suhteensa erilaisiin ryhmiin. Vuorovaikutussuhteissa ihminen kehittää käsitteistönsä ja ne älyn valmiudet, joilla mieltää myös itsensä ulkopuolisen maailman ja sen vaikutukset (0,25p.). Kaikki merkitykset ja ymmärrys maailmasta on siksi yhteisöllistä ja jaettua (0,25p.). Yhteisöt voivat tulkinnoissaan sulkea enemmän kuin avata uusia merkityksiä asioille, mutta Dewey korostaa, että demokraattisen yhteisön tunnuspiirteenä on sallivuus. (s. 28). Vain viestinnän avulla yhteiskunta voi saada tietoa itsestään. Viestintä korostuu myös demokratiavisiossa: asiantuntijoiden ja kansalaisten välisen aidon julkison syntymisen perustana on ihmisten keskinäinen, arkinen viestintä. Siksi Dewey korostaa suullisen ja kasvokkaisen viestinnän merkitystä (0,25 p.). Hän nostaa esille myös symbolisen kommunikaation ulottuvuuden: symbolit ja merkit, jotka säätelevät tunteita ja ajatuksia (0,25 p.) (s. 162, 171) Symbolisen rinnalle hän nostaa aineelliset viestintävälineet ja niiden tehtävät tiedon jakamisessa. Tiedon tulee olla jaettua, muuten se on yksityistä eikä hyödytä julkisoa (0,25p.). Dewey ei korosta vain tietoa viestinnässä, vaan myös viestinnän taidetta (runous, draama, muu taiteellinen kerronta), joka toimii alustana. Se herättää tunteita ja luo merkityksiä, jotka saavat ihmiset toimimaan (0,25p.). Viestinnän (viestintätekniikan, symbolisen viestinnän ja viestintätaiteen) avulla julkiso voi nousta lamaannuksesta, johon se on ”suuressa yhteiskunnassa” joutunut, koska paikallisyhteisöt ovat hajaantuneet. (0,25 p.)

Vapaata tutkimustietoa tarvitaan julkiseen mielipiteen muodostamiseen (0,5p.), koska kaikki julkaisemisen esteet ja rajoitukset vääristävät julkista mielipidettä (s.176, 184). Dewey kritisoi lisääntynyttä viihdettä ja PR-toimintaa, jotka ovat heikentäneet politiikkaa kohtaan tunnettua kiinnostusta (0,25p, s. 159, 186). Lopulta tieto on yhteiselämän ja viestinnän tulosta (0,25 p.) Deweyn mukaan tärkeintä olisi kohentaa väittelemisen, keskustelun ja vakuuttamisen menetelmiä (s. 222).

Deweyn julkiso-käsitteen erittelystä yksinomaan viestinnän näkökulmasta (ilman demokratia-käsitteen avaamista), saattoi saada maksimissaan 2 pistettä. Vastaavasti demokratia-käsitteen avaamisesta vain julkison avulla (ilman yksityiskohtaisempia viestinnän erittelyjä) saattoi saada maksimissaan 2 pistettä. Pisteitä (0,25 p) on voinut saada myös muista yksityiskohdista, jotka jäsentävät viestinnän ja demokratian suhdetta.

2) Miksi ja missä asioissa politiikan tutkimuksessa kannattaisi Deweyn mukaan seurata luonnontieteitä? (5p)

Tässä sivunumerot Deweyn teoksen digitaalisesta versiosta (päälle komento: näytä sivunumerot)

Tutkimusotteeseen käänne: Yhteiskuntatieteissä olisi seurattava luonnontieteissä viimeisten vuosisatojen mittaan tapahtunutta käännettä spekulatiivisista teorioista empiiriseen tutkimukseen. Luonnontieteissä oli hylätty tapa selittää ilmiötä yleisillä kohteen ulkopuolisilla voimilla, joiden arveltiin vaikuttavan kohteeseen. Samoin yleiset arviot kohteen luonteesta ja tästä johdetut päätelmät ja ylimalkaiset selitykset miksi kysymyksiin olivat vaihtuneet empiirisiin tutkimuksiin siitä, mitä tapahtui ja miten. Deweyn mukaan ihmistieteissä tulisi nyt (1920-luvulla) aikaansaada vastaava käänne (30-33, 41-42, 45, 166-167). (Käänteen yleinen merkitys 1p)

Deweyn kritiikin kohteena olleet teoriat tarkemmin: Valtioteoriat, demokratiateoria, evoluutioteoria, individualismi kollektivismi

Valtion luonteesta, tarkoituksesta, oikeutuksesta ja alkuperästä on esitetty näkemyksiä, jotka johtaneet teorioiden välisiin kiistoihin siitä, millainen valtion pitäisi olla, ei tietoon valtioista, miten ne rakentuvat, mitä niissä tapahtuu, mitkä seikat vaikuttavat valtiomuotoihin, mitä seurauksia valtioiden toimilla on. 30-31, 33-34, 39-42 Demokratia ei ole suoraa seurausta demokratian ideasta, vaan yhteiskunnallisista muutoksista, ihmisten ja yhteisöjen toiminnasta ja tässä ideoilla on merkitystä ratkaisujen muotoilussa eli osana yksilöiden ja yhteiskunnallisten muutosten vuorovaikutusta, jota voidaan empiirisesti tutkia (84-89, 93-94). Evoluutioteoriat esitetään yleisinä näkemyksinä kehityskulusta, joiden tueksi tutkijat hakevat tuloksia. Sen sijaan tulisi tutkia miten yksilön ja yhteisön väliset suhteet rakentuvat, mikä vaikuttaa yksilöön ja miten yksilö toiminnallaan yhteisöön (59, 161-163) Individualismia kritisoidessa Dewey totea, ettei tullut havainnoida vain yksittäisten ihmisten toimia vaan toimintaa suhderakenteissa, ihmisten ja yhteisöjen välistä vuorovaikutusta. (43, 95; 98, 101) (1 piste, jos yleinen ajattelutapa selville joidenkin näistä perusteella)

Teoriat ja havainnot: Luonnontieteissä tutkimuksen päätelmät perustuvat havaintoihin pohjautuviin tosiasioihin ja Dewey edellytti samaa valtion ja politiikan tutkimukselta. Yhteiskunnallisia muutoksia, toimintaa yhteisöissä ja toimijoiden välistä vuorovaikutusta voitiin tutkia empiirisesti havainnoiden. Empiiriset tulokset ovat luonteeltaan hypoteesejä eli voimassa kunnes toisin todetaan (167). Valtion ja politiikan tutkimuksessa kohde ei ole luonnon tavoin muuttumaton, joten tästäkään syystä teoriat eivät ole muuttumattomia vaan aikaan ja kontekstiin sidottuja. (1p)

Syyt ja seuraukset, kanta kausaaliseen selittämiseen: Dewey puhuu tutkimuksissa havaittavasta kahdesta erilaisesta tavasta tulkita kausaalisuus ja hän pitää ongelmana, että politiikan tutkimuksessa on liiaksi pitäydytty vanhaan väärään tapaan tulkita kausaalisuus kohteeseen nähden ulkoisten ja otaksuttujen voimien synnyttämänä suhteena (kuten edellä kritiikin kohteena mainitut teoriat). Tällaisten kausaalisten voimien erittely johtaa katsomaan väärään suuntaan, sen sijaan tulisi eritellä luonnontieteiden tapaan seurauksia ja niiden syitä (33-34, 39-41, 59, 92, 166-167). Kuitenkaan tässä ei voida tukeutua luonnontieteissä esitettyihin yleisiin luonnonlakien tavoitteluun, vaan kausaalisuhteet ovat käsiteettävissä luonnontietiessä yleisen syyn ja seurauksen välisten yhteyksien, todettujen tapahtumien historiallisia sarjoja ja asiantilojen tai vuorovaikustuksessa olevien asioiden keskinäisen korrelaatioiden pohjalta (166). Empiirinen tutkimus selvittää seurausten syitä ja täten kausaalisuhteita. Dewey ei siis yleisesti vastusta kausaalista tutkimusotetta, eikä esitä, että syiden sijaan olisi keskittyvän vain seurausten tutkimukseen (s. 53). (1,5p)

Pragmaattinen tutkimusote: kokeileva ja soveltava ote: Yhtenä syynä soveltaa luonnontieteellistä tutkimusotetta politiikan tutkimukseen on Deweyn tavoite tuottaa soveltamiskelpoista tutkimusta. Empiirinen tutkimus seurauksista ja niiden syistä tarjoaisi perusteita puuttua syytekijöihin. Edellä kritisoidut teoriat eivät Deweyn mukaan tarjonneet tutkimustietoa, jota voisi soveltaa käytännössä epäkohtien poistamiseksi (141-143, 148-151, 160-161). Valtioiden muodostuksen tulee olla kokeileva prosessi ja politiikan tutkimus voi tukea kokeiluja ja vähentää sattumanvaraisuutta (51) Tutkimus tuottaa tietoa, jota muutostyön edetessä voidaan soveltaa. Täten tiede toimii ikään kuin koneena ja osana yhteiskunnallista koneistoa (167). Myös tutkimuksen työvälineitä voidaan kehittää, kun niitä sovelletaan käytäntöön (143) Tutkimuksen ja sitä hyödyntävän valtion ja

demokratian tulee toimia avoimesti, jotta tietoa voitaisiin hyödyntää, ja jotta suuresta yhteiskunnasta tulisi suuri yhteisö (170-171, luku 6) (1,5p)

Tieteenalojen suhteet: Luonnontieteissä on havaittavissa niiden keskinäistä vaikutusta ja tähän tulisi pyrkiä myös ihmis- ja yhteiskuntatieteissä. Niissä tulisi yleisesti seurata muita tieteenaloja, omaksua toisilta tuloksia, kriittisiä näkökulmia ja menetelmiä ja täten kehittää tutkimusta (146-147). Toisilleen läheiset tieteenalat tutkivat kuitenkin joltain osin samoja asioita ja tulosten arviointi yhdessä tekisi tutkimuksesta relevantimpaa. (0,5p)

Pisteytysperusteissa on yhteensä 6,5 pistettä.

3) Miten oikeusnormit muuttuvat Deweyn mukaan? Mitä hän toteaa järjen merkityksestä oikeusnormien muodostuksessa? (4p)

Sivunumerot ovat teoksesta Dewey, John (2006): *Julkinen toiminta ja sen ongelmat*. Vastapaino, Tampere.

Kysymyksessä pyydettiin vastausta siihen, miten oikeusnormit muuttuvat Deweyn mukaan ja mitä hän toteaa järjen merkityksestä oikeusnormien muodostuksessa. Pisteitä saattoi saada yhteensä 4. Niitä on annettu seuraavista kohdista:

Oikeusnormeissa (rules of law) on Deweyn mukaan kyse sellaisten sääntöjen vakiinnuttamisesta, joiden puitteissa ihmiset järjestävät keskinäiset asiansa (0,25 p. s. 82). Ne ovat toimintaa kanavoivia rakenteita (0,25 p, s. 82). Ilman julkilausuttuja sääntöjä, jonka puitteissa yksilöt voivat tehdä sopimuksia, sopimukset olisivat joko liian epämääräisiä tai niitä jouduttaisiin laatimaan tavattoman yksityiskohtaisesti (0,25 p, s. 83). Deweyn mukaan on tärkeää, että oikeusnormien vuoksi yksilöt voivat päätellä tekojensa todennäköiset seuraukset (0,25 p, s. 83). Oikeusnormit ovat aina yleistyksiä, vaikka yksittäinen teko olisikin syynä oikeusnormi syntyyn (0,25 p, s. 84) 0,25 p. on voinut saada myös Humen ihmisten lyhytnäköisyyttä käsittelevästä selvennyksestä aiheeseen liittyen (0,25 p.)

Valtiollisia säädöksiä ja lakeja ei pidä Deweyn mukaan ymmärtää käskyiksi – hän viittaa siis järjellä tehtävään eikä kausaaliseen alkuperään (0,25 p., s. 81, p. 85). On monia transaktioita, joissa tärkeintä on, että seuraukset voidaan määritellä jollain tavoin, eikä niinkään se, että ne jonkin luontaisen periaatteen vaikutuksesta määräytyisivät tietynlaisiksi. Tärkeää on riittävä varmuus seurauksista. (0,25 p., s. 84) Näin voidaan Deweyn mukaan selittää laeissa ilmenevä sekä tietty mielivaltaisuus että sattumanvaraisuus että hyväksyttävästi nähdä ne järkiperäisinä (0,25, s. 83-84). Oikeus järjen ruumiillistumana tarkoittaa halutun lopputuloksen varmistamiseksi omaksuttuja keinojen ja käyttäytymistä ohjaavien menettelytapojen muotoilemista yleispäteviksi. (p. 0,25 p., s. 85). Oikeus on Deweyn mukaan samassa suhteessa järkiperäinen kuin sellainen ihminen on järkevä, joka pyrkii valitsemaan ja järjestämään olosuhteet niin, että ne edesauttavat hänen tavoittelemiansa päämääriä (0,25 p., s. 85). Oikeudella on ajan mittaan taipumus myöntää oikeuden asema sellaiselle rikkomukselle, joka ei herätä vastustusta (0,25 p.). Jos järkiperäisyydessä onkin kyse keinojen sovittamisesta yhteen seurausten kanssa, aika ja välimatka ovat asioita joille on annettava suuri paino, koska ne vaikuttavat seurauksiin ja ihmisten kykyyn arvioida niitä (0,25 p. s. 85).

Yllä mainituista tiedoista on saanut maksimissaan 3 p. Saadakseen täydet 4 p. on vastauksessa pitänyt lisäksi kontrastoida Deweyn näkemystä liittyen järkeen johonkin ajatussuuntaukseen, joka

on hänen näkemykselleen vastakkainen. Tässä on voinut tehdä vertauksen esim. Jean-Jacques Rousseaun yleistahdon käsitteeseen, tai oppiin tanssendentista absoluuttisesta tahdosta (katso s. 82). Vaihtoehtoisesti on voinut verrata Deweyn näkemyksiä järjestä yleisemmin teoksessa esitettyihin ajatussuuntauksiin, joissa etsitään absoluuttisia, metafyysisiä totuuksia.

Lisäksi täyden pisteen vastaus on vaatinut, että on maininnut ainakin jommankumman Deweyn mainitsemista historiallisista esimerkeistä liittyen siihen, miten oikeuslaitos on saanut alkunsa. Ensimmäisen Dewey esittää s. 47-48, jossa hän tuo esille, miten oikeudelliset instituutiot saivat alkunsa aikana, jolloin vallitsi oman käden oikeus. Deweyn mukaan kostonkierteet koskettivat suurta joukkoa ihmisiä, ja vahingon haitallisuuden oivaltaminen synnytti julkison. Epäsuorien vaikutusten kohteeksi joutuvat ryhtyivät valvomaan etujaan määräämällä muun muassa korvauksia tai luomalla muita sovitteluun perustuvia keinoja ongelman rajoittamiseksi. Tästä kohdasta on annettu yhteensä 0,5 p. Toinen historiallinen esimerkki, josta on annettu 0,5 p., koskee kuninkaan tuomioistuinta 1100-luvulla. Dewey tuo esille, miten halu lisätä kuningashuoneen valtaa ja tuloja saivat lopulta aikaan sen, että kehittyi persoonaton julkinen virkatehtävä koska siihen liittyvät seuraukset laajenivat koskemaan yhä useampaa ihmistä. (s. 76-77)

AINEISTOKOE:

4)Erittele populistiselle puolueelle tyypillisiä kaksoispuheen käytön seurauksia Perussuomalaiselle puolueelle.
Tarkastele lisäksi yleisesti kaksoispuheen käytön poliittisia seurauksia käyttäen Deweyn esittämää julkison käsitettä. (6p)

Kysymyksen ensimmäinen osa oli päätehtävä ja lisäksi aihetta tuli tulkita julkison käsitteen pohjalta; pisteet osien välillä jakautuivat 4 p - 2p. Jälkimmäisessä osassa tuli Deweyn julkison käsitteen pohjalta tarkastella aineistossa esitettyjä näkökohtia kaksoispuheesta ja tulkita niitä. Pelkästä Deweyn julkison käsitteen esittelystä ei palkittu pisteillä, kyse on soveltavasta tehtävästä (lisäksi julkison käsitteen osaamisesta sai pisteitä jo tehtävässä 1).

Kaksoispuheen määrittely ja luonnehdinta: Kaksoispuheella tarkoitetaan virallisten ohjelmien ja lausumien rinnalla kulkevaa epävirallista, mutta puoluetta yhtä lailla symboloiva ja määrittävä viestintä. Populistipuolueille on tyypillistä hyödyntää retoriikassaan kansan ja eliitin jaottelua, mutta kaksoispuhe ei tarkoita tätä vaan puolueen sisällä näkyviä eroja siinä, miten kansan tahtoa tai kansan ja eliitin suhdetta tulkitaan. Esimerkkinä kaksoispuheesta saattoi tuoda esille ohjelmien välisen eron eli puolueen virallisen linjan ja Suomen Sisun radikaalimman linjan välisen eron sekä poliitikoiden kaksoisroolit Halla-ahon toiminnan hallintovaliokunnan puheenjohtajana ja Suomen Sisussa, jossa edustuksellisen demokratian arvo kyseenalaistettiin. (asioiden kuvailu 0,5p, niiden merkityksen analyysi ja kytkentä joihinkin seuraavista arvosteluperusteista lisäksi 0,5p).

Kannatuksen tavoittelu: Soinin kommentissa tulee esille, että puolue tavoitteli vaalimenestystä avaamalla kansan nimissä esiintyville arvokonservatismin tulkitsijoille tilaa toimia puolueessa. Puolue oli 2000-luvun alussa hyvin pieni ja aikoi koota eri ryhmien kannatusta. Populistinen kansan tahtoa puolustava retoriikka näytti luovan kuvan puolueen toiminnasta. Tämä teki kaksoispuheesta osan puolueen viestintää. Aluksi kaksoispuheen salliminen näytti kokoavan puolueeseen erilaisten näkemysten edustajia ja kasvattavan puolueen kannatusta. (1,5p)

Puheenvuoroista puolueen sisäiseen linjajakoon: Back – front stage, aluksi kaksoispuheen eri suuntaukset toimivat rinnakkaisilla foorumeilla, mutta ryhmien toimittua jonkin aikaa selvisi, että kyse on puolueen sisäisestä linjajaosta (0,5p)

Hallitusasemassa puolueen puheenjohtaja Timo Soini arvioi, että kompromissipolitiikkaan osallistumalla puolue saisi läpi joitain omia näkemyksiä osaksi julkisoa, yhteistä politiikkaa. Radikaalimman linjan kannattajat pitivät oma linjaa ainoana oikeana ja esittivät populistisen demokratian nimissä, että he eivät kannata kompromisseja vaan oman aseman vahvistamista ja

enemmistöaseman tavoittelua (s. 5). Hallituskumppanit pakottivat perussuomalaisia selkiyttämään omaa linjaansa, koska myös radikaali arvokonservatismi alettiin mieltää myös hallituksen hyväksymäksi suunnaksi. Hallitusasema kärjisti puolueen sisäistä linjariitaa. (1p)

Deweyn julkison käsite on esitetty tehtävän 1 pisteytysperusteissa, tässä kiinnitän huomiota vain tehtävän 4 vastauksessa olennaisiin seikkoihin eli tasoerotteluun (53, 64, 73-77, 80, 116, 118, 123, 130) ja sen myötä poliittisen tahdonmuodostuksen prosessiin. Dewey käyttää julkison käsitettä kuvatessaan yhteiskunnallisten seurauksia tulkitsevien kansalaisten ja poliitikoiden mahdollisuutta vaikuttaa poliittiseen tahdonmuodostukseen ja päätöksentekoon. Julkison käsite on purettavissa monella tasolla tapahtuviksi julkison muodostuksen prosesseiksi. Kattokäsitteenä voidaan erottaa valtiollinen julkiso eli valtiollisen tahdonmuodostuksen tila. Siihen vaikuttavat ryhmätason toimijat ja niiden kokoamat julkisot (111-116). Lisäksi kansalaiset voivat vaaleissa osallistua ja toimia vuorovaikutuksessa keskenään julkisia seurauksia tulkitessaan. Vastauksessa tuli ymmärtää, että voi puhua sekä puolueen ja sen eri ryhmien julkisosta tai julkison rakentamisen yrityksestä ja sitten erikseen siitä, miten puolueen julkiso voisi toimia ja vaikuttaa valtiollisessa tahdonmuodostuksessa.

Vastauksissa tuotiin usein esille vain yksi taso tai näkökohta. Kysymys oli kuitenkin vaikea ja jokainen erillinen oikeansuuntainen tulkinta, jossa hyvin ymmärretään, mistä tasosta on kysymys, toi 1 pisteen ja useamman erittely yhteensä max 2 pistettä. Laajemmissa vastauksissa on samalla vastattu myös kysymyksen ensimmäiseen osaan ja arvostelu näkyy kokonaispisteissä. Seuraavassa vielä jotain esimerkkejä 1 pisteen kohdista.

Osa kansalaisista saattoi löytää perussuomalaisten eri linjoja edustavien puheista näkökohtia, jotka tekivät poliittisen ympäristön itselle käsitettäväksi ja kykenivät arvioimaan, mitä julkisia intressejä he arvostaisivat. Siksi he aktivoituivat poliittisesti ja osallistuivat vaaleihin. Demokratiavaje vähenee. Kaksoispuhe kasvatti perussuomalaisten kannatusta ja siten puolueen kokoaman julkison merkitystä laajemman valtiollisen julkison muodostuksessa.

Populistisen puolueen vaalimenestys nostaa sen osaksi valtion julkisoa eduskunnassa ja vahvemmin hallitusasemassa. Hallituspuolueet perustelivat perussuomalaisten ottamista hallitukseen keinona purkaa demokratiavajetta eli laajentaa julkison muodostavien piiriä. Lisäksi muut puolueet reagoivat puolueen kannatuksen kasvuun ja omaksuivat joitain vastaavia ajatuksia tai olivat hallituksessa valmiita kompromisseihin perussuomalaisten kanssa. Siten perussuomalaisten arvoja välittyi valtiolliseen julkisoon.

Deweyn mukaan julkison muodostajien pitäisi yhteisiä intressejä etsiessään tukeutua todennettuun tietoon. Populisteille on kuitenkin tärkeää vakuuttaa omat kannattajat yksinkertaisin selkein väittein eikä tutkimustietoa soveltaen, tai soveltaen valikoiden tietoja, jotka vahvistavat omaa kantaa. Kaksoispuhe tuo esille joukon linjauksia, mutta kansalaisille jää epäselväksi, mikä on erilaisten esitysten tietopohja, toisaalta tämä puute ei häiritse samastumista. Siten kansalaisten mahdollisuudet arvioida tilanteita yleisten näkökohtien pohjalta ja siten muodostaa itsensä tunnistava ja toimiva julkiso heikkenee. (Deweyn kanta tiedon merkityksestä julkison sisäisessä viestinnässä tehtävän 2 pisteytysperusteissa).

Etenkin perussuomalaisten radikaali siipi on käsittänyt omaavansa oikean tiedon eikä siten myöskään aio yhteisen intressin määrittelemiseksi sovitella kantaansa muiden näkemyksiin. Heille kompromissit tarkoittavat irtautumista kansan tahdosta, joten radikaalit eivät osallistuisi valtiollisen julkison toimintaan. Deweyn mukaan julkison muodostajien tuli sovitella keskinäisiä näkemyksiään käsittäen silti toimivansa valtiollisena päättäjänä eli valtion tehtävien hoitajana, eikä vai keskinäisen sovittelun mielessä (30, 39, 78). Siten kaksoispuheen käyttö heikentää monin tavoin Deweyn esittämän toimivan julkison muodostusta. Toisaalta kaikkien ryhmien ei tarvinnut osallistua valtiollisen julkison toimintaan tai niitä saatettiin pitää vahingollisina demokratialle (78).

Jussi Halla-Aho toimii hallintovaliokunnan puheenjohtajana ja Suomen Sisussa, joka kiistää edustuksellisen demokratian arvon. Hänen pitäisi toimi osana valtiollista tahdonmuodostusta ja sen menettelytapojen vartijana, mutta Suomen Sisun jäsenenä kritisoi sitoutumista niihin. Kaksoispuhe luo kuvan, että radikaali ryhmä voisi yksin toimia kansan nimissä laajana julkisona, elleivät muut samastu sen näkemyksiin. (Deweyn julkisokonsepti poikkeaa tästä ks. edellä.)

5) Miksi tyhjä merkityksellistäjä sopii populistiseen retoriikkaan? (5p)

Jaotteleva retoriikka yhtenäisyyttä luova tekijä: Aineiston mukaan populisteja ei yhdistä ideologia, vaan retoriikka, joka hyödyntää vastakkainasetteluja. Populistipoliitikot tuovat retoriikallaan esille asioita ja arvoja, joissa he näkevät puolueen kannalta olevan järkevään edustaa kansaa. Asiat ovat erillisiä, mutta joka asiassa populisti esittää hyvin kiteytetysti, mitä tarkoittaa olla kansan puolella. Kansan ja eliitin vastakkaisuutta korostavalla retoriikalla populistipoliitikot ovat luoneet yhtenäisyyttä erillisiin kannanottoihin. Kansan ja eliitin vastakkaisuudella ja kansan puolelle asettumisella puhuja luo kannanottoihin puolueen linjaa kuvaavaa symbolista yhtenäisyyttä. (1p)

Tyhjä merkityksellistäjä on Ernesto Laclaun käyttämä käsite, jolla hän luonnehtii populistisessa retoriikassa havaittua tapaa luoda yhtenäisyyttä erillisiin kannanottoihin (s. 3) . Puhuja tuo tyhjällä merkityksellistäjällä lisämerkityksiä omaan esitykseensä osoittamalla, millä puolella tai minkä puolesta hän asiassa on. Termiä ”kansa” on aineistossa käsitelty esimerkkinä tyhjästä merkityksellistäjästä, jota puhuja ei esitä kertoakseen jotain kansasta, vaan liittääkseen esityksensä idean siitä, että se edustaisi kansan näkemystä. ”[K]äsite ”kansa” ei ole populisteille arkimerkitykseltään tyhjä käsite, vaan viittaa omaan kansaan erotuksen muista. Mutta puheessa sitä käytetään retorisen kuvion osana, joka tuo vastakohdat esille ja on liitettävissä mihin tahansa puolueen arvottamaan asiaan. ” (s 3) (Tyhjän merkityksellistäjän idea 1,5p)

Puolueen kannatuksen kokoaminen: Tyhjä merkityksellistä luo siten yhtenäisyyttä puolueen erillisiin kannanottoihin kuten myös kansan ja eliitin vastakkaisuus. ”Kansan” käyttö tyhjänä merkityksellistäjänä perustuu osin myös tapaan tuoda esille vastakkaisuus eliittiin nähden, mutta sitä voidaan käyttää myös muutoin osoittamaan, että puhe edustaa kansan arvoja tai nationalistisia arvoja ja siten symboloi puolueen yleistä näkökantaa, johon kuulijat voisivat samastua. Tyhjän merkitykselistäjän tehtävä on linkittää puolueen erilliset kannanotot perusteiksi kannattaa puoluetta, joka edustaa ”kansan” tai muun tyhjän merkityksellistäjän välittämää mielikuvaa. Pelkistävillä jaotteluilla vedotaan tunteisiin, joiden pohjalta kansalaiset tunnistaisivat olevansa samalla puolella. Tyhjää merkityksellistäjää käytetään tunteita herättävänä symbolina, ei argumentoinnin osana. Kannattajille luodaan selkeitä samastumisen kohteita. (1,5p)

Kannattajat, ”Kansa” ja kansalaisten erilaiset näkemykset: Tyhjä merkityksellistäjä ”kansa” tuodaan esille oman yleisön kokoamisen mielessä, eikä vastata kriittisiin arvioihin siitä, että kansalaisilla, ehkä jopa enemmistöllä on erilaisia mielipiteitä, jotka poikkeavat populistien kansakuvasta. Populistipuolue puhuu tavalla, jonka se arvio vetoavan omaan yleisöön. Omien ja muiden esittämien argumenttien kriittinen arviointi ja keskustelut sivuutetaan, kun olennaista on kannattajien kokoaminen ja siten puhe potentiaalisille kannattajille. Kannaltaan kriittiset argumentit populisti voi omassa piirissä uskottavaa kansan ja eliitin dualismia hyödyntäen liittää elitistisiksi näkemyksiksi (eliitti tyhjänä merkityksellistäjänä). (1p)

Julkinen elämä kuviteltuna yhteisönä

Anu Kantola: *Miten meistä tuli me. Julkinen elämä sosiaalisena mielikuvituksena*. Lyhennelmä Kantolan tekstistä teoksessa Kari Karppinen & Janne Matikainen (toim.). Julkisuus ja demokratia. Vastapaino 2012.

6) Mitä uusia näkökulmia Kantolan artikkeli tuo Deweyn ideaan Suuresta Yhteisöstä?(7p)

Vastauksessa piti osata tehdä käsitteellinen vertailu siitä mitä uutta Kantolan teksti tuo Deweyn Suuren Yhteisön käsitteeseen. Suuren yhteisön käsite piti osata määritellä riittävän hyvin, jotta pystyi analysoimaan sen pohjalta Kantolan näkemyksiä yhteisöllisyydestä. Pelkästä Suuren

yhteisön käsitteen määrittelystä on saanut vain 0,5 pistettä. Tehtävänä oli nimenomaan analysoida aineistoa. Myös molempien tekstien referointi irrallisina toisistaan toi korkeintaan 2 pistettä.

Pääkäsitteitä Kantolan tekstissä ovat kuviteltu yhteisöllisyys ja sosiaalinen mielikuvitus (2 p.), ja niiden pohjalta alakäsitteet symbolisen merkitys, yhteenkuuluvuuden tunne, demokratia mielikuvituksena, romanttinen mielikuvitus, performanssin politiikka ja yhteisön toivo. Jokaisen alakäsitteen yksityiskohtaisesta avaamisesta ja liittämisestä Deweyn yksilöityyn ideaan, sai aina maksimissaan 0,5 pistettä kustakin (yhteensä maks. 4 p). Lisäksi pisteitä on voinut saada muista aineiston käsitteistä (0,5 p.).

Yksityiskohtaisia luonnehdintoja em. pisteyksistä:

”Suuren Yhteisön” idean ja käsitteen avaaminen (1 p.): Teollisuuden, kaupungistumisen ja viestintäteknologian luoma Suuri Yhteiskunta voi Deweyn mukaan olla yhteiskunta, mutta yhteisö se ei ole. Deweyn käsite on vastinpari suuresta yhteiskunnasta, jossa kansa on eksyksissä (vähän ironinen luonnehdinta). Dewey tarjoaa ratkaisuksi viestintää ja yhteisöllistä vuorovaikutusta. Julkison toiminta lähtee erilaisista intresseistä ja erilaisten merkkien ja symbolien alle organisoituu yhteisöjä tullakseen osalliseksi Suuresta Yhteisöstä. (Dewey, s. 30). Koska symbolit puhuttelevat ihmisen mieltä, he tavoittavat niiden avulla idean paremmasta yhteiskunnasta. Deweyn mukaan vain viestinnässä voidaan luoda suuri yhteisö. Dewey viittaa metaforisesti klassiseen kertomukseen kielten sekoituksesta, että ”meidän Baabelissamme ei vallitse kielten vaan merkkien ja symbolien sekamelska, eikä jaettua kokemusta voi olla ilman niitä”. (Dewey, s. 162). Samalla tavoin myöhemmät tutkijat Kantolan tekstissä puhuvat sosiaalisesta mielikuvituksesta. Dewey sanoittaa, että ”jokainen joka näkee mielessään saa muistutuksen” siitä, mistä Suuressa yhteiskunnassa on kyse. (Dewey, s. 149). Symbolisen idean ja sosiaalisen mielikuvituksen ymmärtäminen ja liittäminen Kantolan tekstissä käytettyihin käsitteisiin oli pääasia.

Sosiaalinen mielikuvitus. Kantola korostaa, että sosiaalinen mielikuvitus on laaja käsite, joka toimii ennen muuta identiteettien kautta: ihmiset ovat sosiaalisesti rakentuneita olentoja, jotka omaksuvat tietyn kielen ja identiteetin dialogissa muiden kanssa. Tämä Kantolan tulkinta on suoraa jatkoa Suuren yhteisön idealle, jonka pohjaa Dewey kutsuu yhteistahdoksi ja sosiaaliseksi tietoisuudeksi, joista voidaan viestiä symbolien (kielen) avulla ja jotka ovat jaettavissa. ”Yhteisössä voimien järjestys ilmenee merkitysten järjestykseksi muuntuneena” (Dewey, s. 172). Kantola kiinnostaa tutkia sosiaalisen mielikuvituksen tuottamista: ketkä pystyvät nostamaan itsensä yhteiskunnan keskiöön ja avaintoimijoiksi ja ketkä jäävät jarrumiesten paikalle. Sosiaalinen mielikuvitus on tapa jäsentää, miten suuri yhteisö voi olla todellisuudessa mahdollinen. (1 p.)

Kuviteltu yhteisöllisyys. Kantolan mukaan modernia yhteiskuntaa pitää yhdessä niiden yhteinen sosiaalinen mielikuvitus. Kuvitellun yhteisöllisyyden tarinat ovat usein tarinoita puhtaasta ja alkuperäisestä yhteisöstä. Molemmat korostavat kuitenkin, vähän eri sanoin, että yhteisöllisyys toteutuu symbolisten merkitysten kautta, joihin ihmiset identifioituvat ja yhteisö syntyy kuviteltuna, mielessä, ja sitä kohti lähdetään toimimaan. Deweyn mukaan fyysiseltä ja orgaaniselta tasolta noustaan yhteisön tasolle, kun toiminnan seuraukset käännetään ”symbolien avulla ideoiksi”. Deweyn ja Kantolan näkemysten jyrkkä vastakkainasettelu ei näin ollen ole perusteltua, vaan molemmat ymmärtävät yhteisöllisyyden sosiaalisesti ja mielessä rakentuneeksi. (vrt. Dewey s. 171-172). (1 p.)

Symbolisen merkitys. Kantola laajentaa symbolisen työn merkitystä julkisessa elämässä ”meistä” Deweya abstraktimmalle tasolle, Anderssonin kuvitellun yhteisön (*imagined community*) ja Taylorin sosiaalisen mielikuvituksen (*social imaginary*) teorioiden pohjalta (vrt. Dewey 170). Modernissa yhteiskunnassa, jota sekä Dewey että Kantola käsittelevät, kasvokkainen kohtaaminen ei ole enää samalla tavoin mahdollista kuin perinteisissä pienyhteisöissä ennen yhteiskunnan modernisoitumista, vaikka Dewey haikaileekin menneen, kiintymyssuhteista syntyneen yhteisöllisyyden ja kasvokkaisen viestinnän perään Kantolaa enemmän. Näin symbolit, rituaalit, tunteet politiikassa ja mediassa ovat keskeinen mekanismi, miten kuviteltuja yhteisöjä tuotetaan. (0,5p.)

Yhteisöjen hajoaminen. Sekä Dewey että Kantolan puhuvat yhteisöjen hajoamisista, Dewey varhaisemman ja Kantola myös myöhemmän modernin yhteiskunnan historiallisista vaiheista.

Ratkaisuna hajoamisen kertomuksiin ja kokemuksiin molemmat tarjoavat yhteisöllisyyden ideaa, jota Kantola jäsentää Deweya pidemmälle: ”sosiaalinen mielikuvitus ei ole vain kuvitteellinen ajatusmaailma, joka leijailee ympärillämme, vaan sillä on myös selvä yhteys yhteiskunnan dynamiikkaan”. Näin ollen sosiaalisen mielikuvituksen ymmärtäminen todellisuuden rakenteista irralliseksi yksilön fantasiaksi (kuvitteelliseksi maailmaksi) oli vastauksissa selvästi virhetulkinta. (0,5 p.)

Individualismi. Kantola tuo uuden tulokulman yksilöllisyyteen erityisesti Taylorin avulla. Dewey arvostelee ajattelua, jonka lähtökohtana on muista ihmisistä eroon pelkistetty yksilö. Hän korostaa että yksilöiden käyttämä äly on aina jaettua ja yhteisöllistä (Dewey, s.27). Parhaimmillaan viestintä on tuottamassa täyttymyksen kokemuksen ihmiselle osana yhteisöä ja omasta panoksesta dialogissa. Yhdessä toimiminen on yhteisön syntyedellytys. (mm. s. 30, 170). Kantola viittaa Tayloriin, joka argumentoi Deweya positiivisemmin, miten modernin mielikuvituksen liikkeelle paneva voima on ollut yksilöllistyminen. Kantolan mukaan olisi väärin ajatella, että nouseva individualismi merkitsee sosiaalisen yhteisöllisyyden hylkäämistä. Päinvastoin – uusi käsitys yksilöstä edellyttää myös sosiaalisen miettimistä uudelleen. (0,5 p.)

Nationalismi. Kansallisuusaate on molemmille esimerkki symbolisesta ja kuvitellusta yhteisöstä ja myös sen vääristymistä (Dewey, s.186-187) Kantola viittaa Benedict Anderssoniin, joka tutki 1800-luvun nationalismia ja erityisesti sitä, kuinka sanomalehdet tuottivat kansallisia mielikuvayhteisöjä. Samasta ajasta myös Dewey puhuu, ja nostaa viestinnän ”suuren yhteiskunnan” ja demokratian synnyssä keskeiseksi. Näin kansakunnasta, poliittisen mielikuvituksen perusyksiköstä, tuli modernien kansallisvaltioiden ydin, jota oli edes vaikea nähdä sosiaalisesti rakentuneeksi, kuten Kantola tiivistää. (0,5 p.)

Romanttinen mielikuvitus. Kantolan mukaan romanttiset mielikuvitukset rakentuvat nostalgialle ja katsovat taaksepäin. Keinoina ovat mm. oma musiikki ja runous, omat ikonit, suurmiehet ja -naiset. Esim. keksityt traditiot kuten skottimiesten kiltti keksittiin 1800-luvun lopulla ja beduiinipäähine 1960-luvulla. Modernille ajalle on tyypillistä, että vallankäyttäjät kertovat nojaavansa pitkään traditioon. Se auttaa hallitsemaan jatkuvaa muutosta ja tuo turvallisuuden tunnetta suuren yhteisön rakentamisessa. (0,5 p.)

Performanssin politiikka. Jotta Suuri yhteisö on mahdollinen, Kantola tuo uuden käsitteen performanssin, Deweyn julkison toimintaan. Jotta moderneissa yhteiskunnissa pystyisi mobilisoimaan ihmisiä toimintaan jonkin asian puolesta tai jotakin vastaan, on voitava esittää teoria siitä, mihin ollaan menossa ja keiden on aika toimia. Tällöin on ihmisille luotava kuva itsestään kollektiivisena toimijana, ja toimijajoukon täytyy tietää, mitä he aikovat tehdä ja heidän täytyy olla samaa mieltä muutokseen tarvittavista toimenpiteistä. Performativiisuus on esitystapa (symbolit, rituaalit, musiikki, kansalliskirjailijat, Euroviisut jne.) tuottavat esityksen yhteisöstä, kansasta, luokasta tai demokratiasta. (0,5 p.)

Demokratia. Molemmat uskovat demokratian positiiviseen voimaan yhteisön/sosiaalisen mielikuvituksen rakentumisessa. Kantola argumentoi, että modernissa kehittyi myös uusi poliittinen teoria, joka keksi kansan ja kansalaiset, ja vähitellen siitä tuli myös vallan lähde. Tämä on myös Deweyn idea julkisosta, Suuren yhteisön perustasta. Demokraattisen yhteisön tunnuspiirteenä on sallivuus. Julkiso (public) syntyy kun keskenään erimieliset ihmiset hakevat julkisesti keskustellen ja toimien ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Kantola sanoittaa asian toivon näkökulmasta, että demokraattisen mielikuvituksen vahva piirre on ajatus yhtäaikaisesta samanlaisuudesta ja erilaisuudesta. Ongelmallista on, jos nämä demokratian nojaan rakentuvat yhteisöt pirstoutuvat saman mielisten heimoiksi. (0,5 p.)

7) Analysoi Kantolan artikkelissa esitettyjä näkemyksiä demokratiasta Deweyn "pyhän" käsitteen näkökulmasta. (4p)

Kysymyksessä pyydettiin analysoimaan Kantolan artikkelissa esitettyjä näkemyksiä demokratiasta Deweyn ”pyhän” käsitteen näkökulmasta. Dewey viittaa käsitteellä ”pyhä” siihen, että on tiettyjä yhteiskunnallisia instituutioita, joita ihannoidaan ja palvotaan ”uskonnollisesti”. Näitä ovat Deweyn mukaan USA:n kontekstissa perustuslaki, korkein oikeus, yksityisomistus, sopimusvapaus jne. Näitä ei kenenkään paitsi tehtävään erityisesti vihkiytyneiden tule henkilöiden tule lähestyä tai koskettaa. (Deweyn pyhän käsitteestä s. 186–187) Kysymykseen vastatakseen Deweyn on pitänyt osata määritellä Deweyn pyhän käsite. Tästä on kuitenkin saanut yksistään vain 0,5 p. – tehtävänä kun oli nimenomaan analysoida Kantolan artikkelissa esitettyjä näkemyksiä Deweyn käsitettä hyödyntäen.

Kantolan artikkelia on voinut analysoida ”pyhän” käsitteen näkökulmasta hyvin monella eri tavalla – samoja pisteitä on siten annettu erilaisista vastauksista. Yleisesti voi sanoa, että suppeammasta analyysistä on saanut vähemmän pisteitä kuin laajasta ja syvästä analyysistä samaan teemaan liittyen. Vastausten tasoa on myös yleisesti ottaen parantanut se, että vastaaja ei ole puhunut vain yleisesti siitä, mitä Kantola sanoo artikkelissa, jos kyse on ollut väitteestä, jossa Kantola viittaa johonkin muuhun ajattelijaan kuten Benedict Andersoniin tai Charles Tayloriin. Tällöin on ollut eduksi kertoa kenen ajatuksesta on kyse ja millaisessa yhteydessä Kantola tätä käsittelee. Hyvä vastaus on muodostanut kokonaisuuden jonka ymmärtääkseen ei ole tarvinnut lukea Kantolan artikkelia samalla – siten viittaukset esim. ”Kantolan artikkelin Venäjä-esimerkkiin” on ollut liian epämääräinen, ja on saanut enemmän pisteitä jos on selittänyt mistä esimerkistä on kyse ja miksi se on vastauksen kannalta tärkeä jos aihetta on käsitellyt vastauksessa. Jos Deweyn pyhän käsitettä ei osannut määritellä, mutta vastauksessa käsiteltiin siitä huolimatta aiheita, jotka liittyivät kysymykseen, saattoi tästä saada jotain pisteitä vastauksen laajuudesta riippuen.

Monessa vastauksessa käsiteltiin Taylorin esittämiä esimerkkejä siitä, miten demokraattinen mielikuvitus vaihtelee USA:ssa, Ranskassa ja Isossa-Britanniassa. Tyypillisimmin näitä käytettiin esimerkkeinä siitä, miten ”pyhän” käsite voi vaihdella kontekstikohtaisesti. Tämä olikin kiinnostava näkökohta. Tässä yhteydessä suppeassa vastauksessa, josta saattoi saada 2 p., tuotiin esille mitä pyhä vastaajan tulkinnan mukaan merkitsee näissä eri maissa. Samoja esimerkkejä käyttäen saattoi saada myös 4 p. jos niitä käytti maaesimerkkejä lähtökohtana tuodakseen esille Kantolan analyysiä yksilöön, yhteisöön ja tarinallisuuteen liittyen laajemmin. Tässä yhteydessä on voinut painottaa eroja liittyen yksilöä painottaviin traditioihin ja yhteisöä painottaviin traditioihin pyhän käsitteeseen liittyen, mutta myös samankaltaisuuksia: Kantola toteaa, että niin Hegelin ajatteluun perustuva kansallisaate, liberalismi kuin marxilaisuuskin ovat kaikki pitäneet pyhinä kasvua aikuisuuteen, täysivaltaiseksi yksilöksi tai kansakunnaksi toisten joukkoon, ja kasvu vapauteen, yksilön tai kansan tai sorretun luokan vapauttaminen menneen maailman kahleista.

Vastauksissa pohdittiin myös sitä, missä määrin voidaan sanoa, että itse demokratiaa on pidetty pyhänä. Useassa vastauksissa joissa tätä pohdittiin, tuotiin ansiokkaasti esiin, missä määrin voi ajatella, että eri teoriatraditiot ovat pyhiä ja missä määrin ne ovat vaikuttaneet konkreettisiin yhteiskuntiin. Useassa vastauksessa tuotiin esille, että vaikka sosiaalinen mielikuvitus, jota Kantola artikkelissaan käsittelee, viittaa siihen, että ei olisi olemassa mitään absoluuttista, demokratiaan liittyvää pyhää, voivat eri yhteiskunnalliset toimijat kuitenkin tuottaa mielikuvia jostakin pyhästä, johon laajat kananjoukot alkavat uskoa.

Monessa vastauksessa pohdittiin nationalismia ja siihen liittyviä pyhiä symboleja, miten ne saattavat estää yhteiskunnan uudistumista (Dewey) tai mahdollistaa sen jatkuvuuden tavalla, jonka määrittelyyn on itsekin osallistunut, vaikka nationalismi olisikin vain tarina (Kantola).

Monessa vastauksessa todettiin yleisesti, että sekä Kantolan että Deweyn demokratianäkemystä yhdisti ymmärrys demokratiasta jonain, joka on muuttuvaa ja aikaan ja paikkaan sidottua. Tämä oli korrekti toteamus siitäkin huolimatta, että Kantola käsitteli artikkelissaan sellaisiakin moderneja näkemyksiä demokratiasta, jotka perustuvat ihmisluontoon tai vastaavaan, joka voidaan tulkita verrannolliseksi ”pyhään”, kuten vastauksissa tuotiin esille.

4 p. vastaus oli tyypillisimmillään monipuolinen ja vastauksessa esitetyt väitteet perusteltu huolella. Kantolan käsittelemiä eri ajattelijoita, joita vastauksissa mainittiin, osattiin paikantaa Kantolan määrittelemiin traditioihin, ja Kantolan ja hänen käsittelemiensä ajattelijoiden näkemykset osattiin pitää erillään toisistaan.